

Bài 11
ĐIỀU KIỆN NGOẠI CẢNH CỦA CÂY RAU, HOA
(1 tiết)

I – MỤC TIÊU

HS cần phải :

- Biết được các điều kiện ngoại cảnh và ảnh hưởng của chúng đối với cây rau, hoa.
- Có ý thức chăm sóc cây rau, hoa đúng kĩ thuật.

II – ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

Có thể phô-tô hình trong SGK trên khổ giấy lớn hoặc sưu tầm một số tranh ảnh minh họa những ảnh hưởng của điều kiện ngoại cảnh đối với cây rau, hoa.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

Giới thiệu bài

GV giới thiệu bài và nêu mục đích bài học.

Dưới đây là gợi ý cách giới thiệu bài, GV có thể tham khảo.

Trong quá trình sinh trưởng phát triển, cây rau, hoa chịu tác động của nhiều yếu tố ngoại cảnh. Các yếu tố này giúp cho cây sinh trưởng, phát triển nhanh hay chậm, tốt hay xấu, điều này chúng ta sẽ được tìm hiểu và giải đáp trong bài học hôm nay.

Hoạt động 1. GV hướng dẫn HS tìm hiểu các điều kiện ngoại cảnh ảnh hưởng đến sự sinh trưởng phát triển của cây rau, hoa

– GV treo tranh và hướng dẫn HS quan sát tranh kết hợp với quan sát hình 2 (SGK) để trả lời câu hỏi : Cây rau, hoa cần những điều kiện ngoại cảnh nào ?

– GV nhận xét câu trả lời của HS và kết luận : Các điều kiện ngoại cảnh cần thiết cho cây rau, hoa bao gồm nhiệt độ, nước, ánh sáng, chất dinh dưỡng, đất, không khí.

Hoạt động 2. GV hướng dẫn HS tìm hiểu ảnh hưởng của các điều kiện ngoại cảnh đối với sự sinh trưởng phát triển của cây rau, hoa

– Yêu cầu HS đọc nội dung SGK.

– Gợi ý cho HS nêu ảnh hưởng của từng điều kiện ngoại cảnh đối với cây rau, hoa.

Trong mỗi yếu tố, GV cần làm cho HS nắm được hai ý cơ bản là :

+ Yêu cầu của cây đối với từng điều kiện ngoại cảnh.

+ Những biểu hiện bên ngoài của cây khi gặp các điều kiện ngoại cảnh không phù hợp.

Chú ý liên hệ với các kiến thức về khí hậu ở môn Địa lí để HS tiếp thu bài tốt hơn.

1. Nhiệt độ

– GV đặt một số câu hỏi yêu cầu HS trả lời :

+ Nhiệt độ không khí có nguồn gốc từ đâu ? (từ Mặt Trời).

+ Nhiệt độ của các mùa trong năm có giống nhau không ? (Không). Nêu ví dụ.

+ Hãy nêu tên một số loại rau, hoa trồng ở các mùa khác nhau. (Mùa đông trồng bắp cải, su hào,... Mùa hè trồng rau muống, mướp, rau dền,...).

– GV nhận xét và kết luận : Mỗi một loại cây rau, hoa đều phát triển tốt ở một khoảng nhiệt độ thích hợp. Vì vậy, phải chọn thời điểm thích hợp trong năm

(thời vụ) đối với mỗi loại cây để gieo trồng thì mới đạt kết quả cao (nêu 1, 2 ví dụ minh họa).

2. Nước

– GV nêu các câu hỏi như :

- + Cây rau, hoa lấy nước ở đâu ? (Từ đất, nước mưa, không khí,...).
- + Nước có tác dụng như thế nào đối với cây ? (Nước hòa tan chất dinh dưỡng ở trong đất để rễ cây hút được dễ dàng đồng thời nước còn tham gia vận chuyển các chất và điều hoà nhiệt độ trong cây).

– Yêu cầu HS trả lời câu hỏi trong SGK : Cây có hiện tượng gì khi thiếu hoặc thừa nước ? (Gợi ý : Cây lâu ngày không được tưới nước hoặc khi bị khô hạn thường có biểu hiện như thế nào ? Cây rau, hoa có biểu hiện như thế nào khi mưa lâu ngày, đất bị ngập úng ?).

GV nhận xét câu trả lời của HS và nêu tóm tắt :

- + Thiếu nước, cây chậm lớn, khô héo.
- + Thừa nước, cây bị úng, bộ rễ không hoạt động được, cây dễ bị sâu, bệnh phá hại...

3. Ánh sáng

– GV đặt câu hỏi :

- + Quan sát tranh, em hãy cho biết, cây nhận ánh sáng từ đâu ? (Mặt Trời).
- + Ánh sáng có tác dụng như thế nào đối với cây rau, hoa ? (Giúp cho cây quang hợp, tạo thức ăn nuôi cây).
- + Quan sát những cây trồng trong bóng râm, em thấy có hiện tượng gì ? (Thân cây yếu ớt, vươn dài, dễ đổ, lá xanh nhợt nhạt).
- + Vậy, muốn có đủ ánh sáng cho cây ta phải làm như thế nào ? (Trồng rau, hoa ở nơi nhiều ánh sáng và trồng đúng khoảng cách để cây không bị che lấp lẫn nhau).

– GV nhận xét các câu trả lời của HS và tóm tắt nội dung chính theo SGK.

GV lưu ý : Trong thực tế nhu cầu ánh sáng của cây rau, hoa rất khác nhau. Có loại cây cần nhiều ánh sáng, có loại cần ít ánh sáng như cây hoa địa lan, phong lan, lan Ý, ... với những loại cây này phải trồng ở nơi bóng râm.

4. Chất dinh dưỡng

- GV đặt các câu hỏi và gợi ý để HS nêu được :
 - + Các chất dinh dưỡng cần thiết cho cây là đạm, lân, kali, can xi,...
 - + Nguồn cung cấp các chất dinh dưỡng cho cây là phân bón.
 - + Rễ cây hút chất dinh dưỡng từ đất.
- Đặt câu hỏi và gợi ý để HS nêu nhận xét khi cây bị thiếu hoặc thừa chất dinh dưỡng (thiếu chất dinh dưỡng, cây chậm lớn, còi cọc, dễ bị sâu, bệnh phá hại. Thừa chất khoáng, cây mọc nhiều thân, lá, chậm ra hoa, quả, năng suất thấp).
- GV nhận xét và tóm tắt nội dung chính theo SGK.
- Liên hệ thực tế : Khi trồng rau, hoa phải thường xuyên cung cấp chất dinh dưỡng cho cây bằng cách bón phân. Tuỳ loại cây mà sử dụng phân bón cho phù hợp.

5. Không khí

- GV yêu cầu HS quan sát tranh và nêu nguồn cung cấp không khí cho cây (cây lấy không khí từ bầu khí quyển và không khí có trong đất).
- GV đặt các câu hỏi và gợi ý HS nhớ lại kiến thức đã học ở môn học khác để nêu tác dụng của không khí đối với cây : Cây cần không khí để hô hấp và quang hợp. Thiếu không khí cây hô hấp, quang hợp kém, dẫn đến sinh trưởng phát triển chậm, năng suất thấp. Thiếu không khí nhiều, lâu ngày cây sẽ chết.
- GV nêu vấn đề : Vậy, phải làm thế nào để đảm bảo có đủ không khí cho cây ? (Trồng cây ở nơi thoáng và phải thường xuyên xới xáo làm cho đất透气).
- Kết luận hoạt động 2 và nhấn mạnh : Con người sử dụng các biện pháp kỹ thuật canh tác như gieo trồng đúng thời gian, khoảng cách, tưới nước, bón phân, làm đất... để đảm bảo các điều kiện ngoại cảnh phù hợp với mỗi loại cây.

GV gọi 1 – 2 HS đọc phần ghi nhớ trước khi kết thúc bài học.

IV – NHẬN XÉT – DẶN DÒ

- GV nhận xét về tinh thần, thái độ học tập của HS.
- GV hướng dẫn HS đọc bài mới trong SGK.
- Dặn dò HS chuẩn bị các vật liệu, dụng cụ cho bài "Trồng cây rau, hoa".